

Melih Cevdet Anday'ın takma adla yazdığı bir gençlik romanı: Yağmurlu Sokak

Aşklar ve idealler

Yağmurlu Sokak / Melih Cevdet Anday

Simavi Yayınları, İst. 1991 / 175 s. /

15.000 TL. / CKK Kod No: 035. 012

SENNUR SEZER

Bir delikanlının aşktan beklediği nedir? Ya dünyadan? Hangi ideallerle atılır hayata? Hele hiçbir cinsel deney geçirmemişse kadınlar ve cinsel-lik üstüne neler düşler? Eğer okumaya düşkün bir gençse, kitaplardaki dünya çoğunlukla onun yaşayacaklarına bir yol göstericilik etmez mi?

Ya bir genç kızın dünyasının gizleri nelerdir? Dünya kuralları beri, insanoğlunun başına gelecek en önemli olay olarak gösterilen aşk için neler düşünür? Sevmeyi, daha önemlisi sevmeyi özler mi? Bütün gelecek düşlerini sevmeye ve sevilme üstüne kurup, okul, meslek sahibi olma gibi idealleri çiğner mi?

Melih Cevdet Anday'ın Yağmurlu Sokak adlı romanında irdelenen konular bunlar. Bir delikanlının

ilk cinsel deneyiminin iş deneyimsizliği ile de birleşince, bütün geleceğini ve dünyaya bakış açısını değiştirecek olaya yol açışı.

Melih Cevdet Anday, bu romanı uzun yıllar önce yazmış. Takma adla ve bir gazetede tefrika edilmek üzere. Böyle yazdığı romanların sayısının yedi sekizi bulduğunu söylüyor Akan Zaman Duran Zaman'da "Onlardan hiçbiri yok bende. Toplayabilsem bastır-mak isterdim. Okuyanlar beni bu konuda yüreklen-dirmişlerdir; adımı koymadığım için çok rahat yazmışım, fantezimi korkusuzca işlemişim çünkü." Şimdi bu romanlar, Simavi Yayınları'nın Roman Dizisi'nde yayınlanmaya başladı. Yağmurlu Sokak'ı Dullar Çıkmazı ve öteki-ler izleyecek. O zaman okur, Melih Cevdet'in Raziye, Aylaklar, Gizli Emir'yle bu romanları kıyaslama olanağı da bulacak. Ustalığının o romanlardan kaynaklandığını anlayacak.

Yağmurlu Sokak'ın özelliği, ben-ce, kahramanlarının gençlikleri. Bu gençlik, onların deneyimsizlikleri yanında kolay incinir, naif bir hava da veriyor. Fuat, ona âşık olan Güler'i, elini tuttuğu, bu tutuş-tan tat aldığı için atak bulur. O kadın-ları melekler gibi el değmez, neredeyse yemez-içmez yaratıklar gibi düşlemektedir. Asıl tutkun olduğu Meliha'dan cayamaması da belki elini bile tutmayı başaramamasındandır. Hiçbir cinsel deney yaşamamış olan Fuat, deneyimli ve kurnaz bir kadın olan Necla ile ilişkiye girince bütün değer yargılarını değiştirmekten çekinmeyecektir.

Fuat'ın istediği fakülteye gitmek için tıbbi bırakmayı göze alan Güler, bütün deneyimsizliğine karşın, Fuat'tan daha cesurdur aşk konusunda. O, okulunu sevdiğiyle birlikte olmak adına bırakmayı bile düşünebilir. Onun için hayatın anlamı sevdiğiyle birlikte olmaktır. Fuat'ı çekingenlikten, daha doğrusu pısrıklıktan kurtarmaya çalışır. Yine de onun önerilerini, onun yargılarını değiştirmeyi denemez.

Fuat'ın içe kapanıklığı, çekingenliği, yalnızca Gü-

ler'e yol göstermek isterken değişir. Kendinden daha yaşlı ve deneyli bir kadının karşısında yeniden yumuşayacak, onun istediği gibi davranacaktır.

Melih Cevdet'in bu tiplerdeki başarısı, yıllar öncesinin atmosferini anlatmasına karşın insanların zamanla değişmeyen ruh durumlarını anlatmakta. Türkiye'de, belki de dünyanın pek çok yerinde, görevini karısına daha iyi bir hayat yaşatmak için kötüye kullanan bürokratlar yine var. Yine kimi kadınlar, güzelliklerini, dişiliklerini, kocalarının koltuklarını kaybetmemesi için kullanıyorlar. Ve kadınları melekler gibi düşleyen delikanlılar, dünyayı sevdiklerinin çevresinde dönüyor sanan genç kızlar, ilk

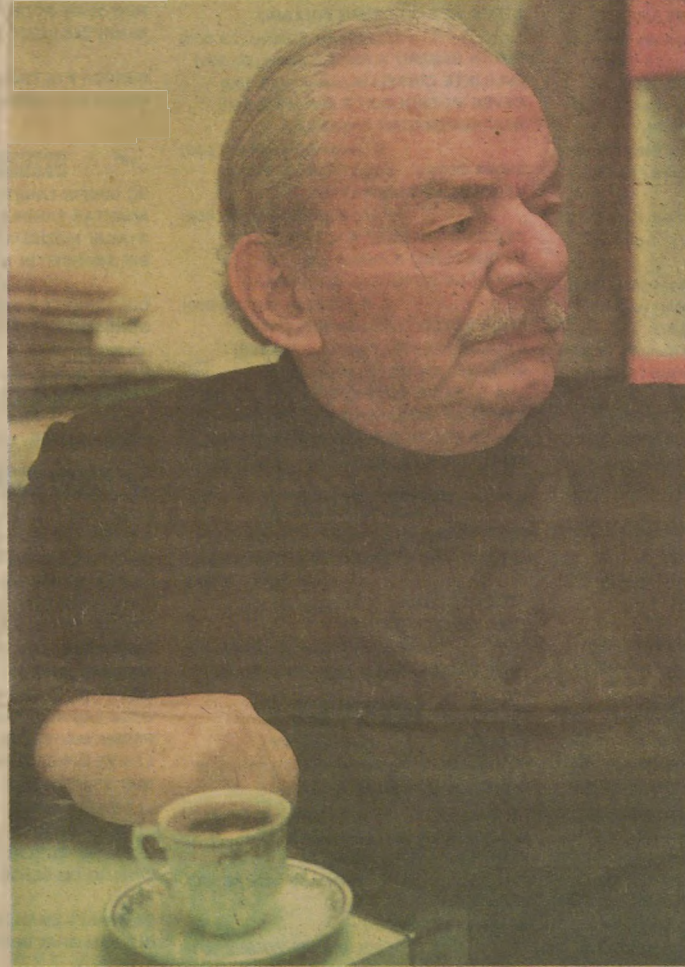
cinsel deney geçirdikleri kadına tüm geleceklerini feda etmek adına bağlanan delikanlılar, günümüzde de var. Hem de günümüz gençliğinin tüm "pervasız" görünüşüne karşın.

Melih Cevdet Anday, yıllar önce takma adla başlattığı romancılığında, doğru bir bakış açısıyla insanın davranışlarını, bu davranışların kökeninde yatan nedenleri serüvenin önüne almış. Bu bakış açısı onu Raziye'nin, az romancıda görülen, kadın psikolojisini irdeleme ustalığına getirecektir. Yağmurlu Sokak'ta, Fuat'tan daha kalın çizgilerle beliren Güler, Meliha, Necla, onun sağlam gözlemlerinin sonucudur.

Ben, Yağmurlu Sokak'ı bitirdiğim-

de, Melih Cevdet'in çizdiği bir başka tipin daha peşimi bırakmayacağını duydum: Ahmet İnan. Karısından yaşlı, adı skandallara karışmış, işinde usta, bu ustalığı kötüye kullanmaktan çekinmeyen muhasebeci. Bir anlamda Dostoyevski tiplerini hatırlatan hastalıklı-dramatik ve gerçek. Yaşama koşullarının zor, toplumsal hayatın sıfır olduğu, Anadolu şehirlerinin memuru. Yeteneklerini, zekâsını gösterme olanağı bulamamış, onları kötüye kullanarak, onu burada yaşatanlardan kendince öç alan bir zavallı. Belki büyük bir şehirde bütün bu kötüye kullandığı olanaklarla, daha önemli bir yere bile gelebilirdi.

Yağmurlu Sokak, aradan geçen bunca yıla karşın genç. Anlatımıyla, konusuyla. Ama usta bir gençliğin ürünü. □

Melih Cevdet Anday

